

SPIS ARTYKUŁÓW 1/2012

- 1. Jerzy Kapłon**
Zarys dziejów Oddziału Akademickiego Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego w Krakowie
- 2. Paweł Miśkowiec, Anna Dobranowska-Filipczuk, Małgorzata Fedas**
Regionalna Pracownia Krajoznawcza w Krakowie – z bagażem przeszłości w przyszłość
- 3. Małgorzata Orlewicz-Musiał**
Akademickie kluby podwodne i ich wkład w rozwój polskiej turystyki
- 4. Bernadetta Zawilińska**
Rola studenckich kół przewodnickich w szkoleniu kadr turystycznych
- 5. Joanna Basiaga-Pasternak, Malwina Bakalarek**
Skłonność do ryzyka i poszukiwanie doznań a podejmowanie podróży trampingowych u studentów Akademii Wychowania Fizycznego oraz Uniwersytetu Jagiellońskiego
- 6. Katarzyna Śliwa**
Działalność międzynarodowa Oddziału Akademickiego PTTK w Krakowie
- 7. Hanna Prószyńska-Bordas**
Piesza turystyka studentów w wybranych parkach narodowych o charakterze górskim

STRESZCZENIA ARTYKUŁÓW, SŁOWA KLUCZOWE ABSTRACTS, KEYWORDS

mgr Jerzy Kapłon, Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie

ZARYS DZIEJÓW ODDZIAŁU AKADEMICKIEGO POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO W KRAKOWIE

Historical outline of the Academic Department of the Polish Tatra Association in Cracow

Streszczenie:

Powstałe w 1873 roku początkowo Galicyjskie, wkrótce tylko Towarzystwo Tatrzańskie (po odzyskaniu niepodległości Polskie Towarzystwo Tatrzańskie - PTT) działające aktywnie w obszarze promocji turystyki górskiej i gór oraz ochrony przyrody górskiej nie od razu zdało sobie sprawę ze znaczenia dla swojego rozwoju, jakie powinno mieć w jego strukturach specjalne miejsca dla młodzieży akademickiej. Mając na uwadze specyfikę działalności organizacyjnej wśród młodzieży akademickiej już w 1906 roku we Lwowie powołano pierwsze stowarzyszenie mające na celu tego typu działalność – był to Akademicki Klub Turystyczny. Potrzebę takich rozwiązań dostrzeżono także w PTT. W wyniku tego w okresie międzywojennym powstało kilka kół przy oddziałach PTT, w tym w 1925 roku Koło przy Oddziale Krakowskim. W 1930 roku powołano samodzielny Oddział Akademicki tegoż stowarzyszenia w Krakowie. Prowadził on bogatą działalność na polu turystycznym w tym prace związane ze znakowaniem szlaków turystycznych oraz sponsorował badania naukowe w górach. Zmiana ustawy regulującej działalność stowarzyszeń w Rzeczypospolitej doprowadziła do jego rozwiązania już w 1933 roku. Ten krótki okres działalności udowodnił zasadność wprowadzania w organizacjach społecznych, w tym związanych z turystyką, rozwiązań umożliwiających samodzielne funkcjonowanie struktur akademickich. Dzisiaj tradycję Oddziału Akademickiego PTT w Krakowie kontynuuje Oddział Akademicki PTTK.

Słowa kluczowe: historia turystyki górskiej, Polskie Towarzystwo Tatrzańskie, Oddział Akademicki Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, Władysław Midowicz, Władysław Milata

Abstract:

The Tatra Association, initially called the Galician Tatra Association, which after gaining independence by Poland became the Polish Tatra Association - PTT (Polish: Polskie Towarzystwo Tatrzańskie), was formed in 1873. Actively promoting mountain tourism and preserving the Tatra mountains, PTT did not at first realise the importance of students in the structures of the organisation for its development. Taking under consideration the specificity of organizational activity among students, the first association of this type was founded in 1906 in Lvov - it was the Academic Tourist Club. The need for such solutions was also noticed by the PTT. As a result, during the interwar period a few student groups at the PTT departments were established, including the Cracow Department Circle (founded in 1925). In 1930 an independent academic department of the Association in Cracow was started. Its aim was to sponsor scientific research in the mountains and conduct extensive activities in the field of tourism, including marking hiking trails. The change in law regulating the work of associations in Poland led to the closure of PTT in 1933. This short period of operating proved the importance of introducing the independent academic structures into social organizations, including those related to tourism. Nowadays, the traditions of the Academic Department of PTT in Cracow are continued by the Academic Department of the Polish Tourist and Sightseeing Society - PTTK (Polish: Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze).

Keywords: history of mountain tourism, the Polish Tatra Association, the Academic Department of the Polish Tatra Association, Wladyslaw Midowicz, Wladyslaw Milata

dr Paweł Miśkowiec, mgr Anna Dobranowska-Filipczuk, mgr Małgorzata Fedas
Oddział Akademicki PTTK w Krakowie

**REGIONALNA PRACOWNIA KRAJOZNAWCZA W KRAKOWIE – Z BAGAŻEM
PRZESZŁOŚCI W PRZYSZŁOŚĆ**

Regional Tourist Lab in Cracow - carrying the baggage of the past into the future

Streszczenie:

Artykuł przedstawia historię krakowskiej Regionalnej Pracowni Krajoznawczej, jej genezę, rozwój, punkty zwrotne, jak i zderzenie z rzeczywistością po przemianach '89 roku. Tekst jest poszukiwaniem odpowiedzi na pytania o przyczyny jej powstania i powody jej istnienia, czym była i – najważniejsze – czym powinna lub może być wśród innych organizacji pozarządowych. I wreszcie: czy historia organizacji może być inspiracją dla niej samej?

Słowa kluczowe: Regionalna Pracownia Krajoznawcza, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze

Abstract:

The article presents the history of the Cracow Regional Tourist Lab, its origin, development, turning points and how it faced the new reality after the system transformation in 1989. The author looks for answers to the questions about causes of founding the Regional Tourist Lab and the reasons for its existence, what it was and - most importantly - what it should or can be as one of many non-governmental organisations. And finally: can the history of the Cracow Regional Tourist Lab be inspirational for this organisation?

Keywords: Regional Tourist Lab, the Polish Tourist and Sightseeing Society (Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze)

dr Małgorzata Orlewicz-Musiał
Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie

**AKADEMICKIE KLUBY PODWODNE I ICH WKŁAD
W ROZWÓJ POLSKIEJ TURYSTYKI**

Academic underwater clubs and their contribution to the development of Polish tourism

Streszczenie:

Turystyka wodna na przestrzeni lat rozwijała się dzięki znacznemu zaangażowaniu środowiska studenckiego jak i pracowników uczelni polskich różnych. Potencjał intelektualny wynikający z nagromadzenia w ośrodkach akademickich ludzi studiujących różne kierunki wiedzy, sprzyjał pomysłowości, zarówno w tworzeniu nowych rozwiązań technicznych uprawianej dyscypliny. W pracy zostały pokazane studenckie kluby podwodne, ich dzieje i znaczenie w rozwoju amatorskiego nurkowania swobodnego w Polsce. Przybliżono zasady funkcjonowania nurkowania swobodnego w środowisku akademickim. Rozwinięciem tego toku myślenia są wskazania momentu pojawienia się zainteresowania nurkowaniem wśród studentów i pracowników uczelni, uwypuklenie głównych kierunków działalności podwodnej wśród studentów, wyszczególnienie najważniejszych akademickich ośrodków nurkowych w Polsce oraz pokazanie w jaki sposób osoby działające w klubach podwodnych przyczyniły się do rozwoju kadr turystycznych

Słowa kluczowe: historia, turystyka wodna, turystyka akademicka, nurkowanie, organizacje młodzieżowe, kluby podwodne

Abstract:

Water tourism has grown over the years thanks to the significant involvement of students and employees of several Polish universities. The intellectual potential of academic centres resulting from the accumulation of students from various fields of knowledge, fosters creativity and often brings new technical solutions to water tourism. The article presents student underwater clubs, their history and importance in the development of the amateur free-diving in Poland. The principles and functioning of free-diving clubs operating in the academic environment have also been discussed. Continuing this way of thinking, the author indicates the emergence of interest in diving among students and academic staff, emphasizes the main types of underwater activity among students, describes the major academic diving centres in Poland and shows how people involved in underwater clubs contributed to the development of tourism.

Keywords: history, water tourism, academic tourism, diving, youth organizations, underwater clubs

dr Bernadetta Zawilińska

Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Katedra Gospodarki Regionalnej

**ROLA STUDENCKICH KÓŁ PRZEWODNICKICH
W SZKOLENIU KADR TURYSTYCZNYCH**

The role of student tour guide clubs in the training of tourism staff

Streszczenie:

Charakter działalności studenckich kół przewodnickich jest zdecydowanie różny od innych kół zrzeszających przewodników turystycznych. Koła studenckie powstały na fali rozwoju masowej turystyki, a główną sferą ich aktywności było szkolenie specjalistycznych kadr do obsługi dużych imprez turystycznych środowiska akademickiego oraz popularyzacja i umasowienie turystyki górskiej wśród studentów. Obecnie działalność szkoleniowa nadal pozostaje jedną z najważniejszych sfer aktywności kół, lecz jej głównym celem nie jest już zapewnienie kadr dla obsługi masowych imprez turystycznych.

Słowa kluczowe: przewodnicy turystyczni, studenckie koła przewodnickie, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze

Abstract:

The nature of student tour guide clubs is significantly different from other groups uniting tourist guides. Student organizations appeared on the wave of mass tourism development. Their main goal was to train qualified staff to support large tourism events organised by academic communities as well as to spread and massificate mountain tourism among students. Nowadays, training remains one of the most important areas of activity of student clubs, but providing staff to support mass tourism events is no longer their main purpose

Keywords: tour guides, student tour guide clubs, the Polish Tourist and Sightseeing Society (Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze)

dr Joanna Basiaga-Pasternak, mgr Malwina Bakalarek
Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie, Zakład Psychologii

**SKŁONNOŚĆ DO RYZYKA I POSZUKIWANIE DOZNAŃ A PODEJMOWANIE
PODRÓŻY TRAMPINGOWYCH U STUDENTÓW AKADEMII WYCHOWANIA
FIZYCZNEGO ORAZ UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO**

**Risk-taking tendency and sensation seeking versus participation in tramping trips in
students of the University School of Physical Education and the Jagiellonian University**

Streszczenie:

Celem badań było wykazanie związku pomiędzy skłonnością do podejmowania ryzyka i cechą poszukiwania doznań a uczestnictwem w podróżach o charakterze trampingowych. Przebadano studentów Turystyki i Rekreacji Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie oraz Psychologii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Wykorzystano Kwestionariusz SSS-V Zuckermana oraz Kwestionariusz Preferencji Turystycznych Bakalarek. Badania wykazały, że skłonność do podejmowania ryzyka i cecha poszukiwania doznań pozostają w związku z tendencją do uczestnictwa w turystyce trampingowej. Silniej badane cechy zaznaczyły się studentów AWF, którzy zdecydowanie częściej podejmują zachowania ryzykowne oraz podróże trampingowe.

Słowa kluczowe: turystyka, tramping, ryzyko, poszukiwanie doznań

Abstract:

In work it perform research is estimate correlations between sensation seeking, taking risk and tramping travels. SSS-V Zuckerman and Bakalarek Questionnaire were used. In research attended 73 students: 40 - Tourism and Recreation of Academy of Physical Education; 32 – Psychology of Jagiellonian University in Cracow.

The results that were received show positive correlations between tendency of risk taking, sensation seeking and tramping travels. These correlations are observable especially in students of Tourism and Recreation.

Keywords: tourism, tramping, risk, sensation seeking

mgr Katarzyna Śliwa
Uniwersytet Jagielloński,
doktorantka w Zakładzie Gospodarki Turystycznej i Uzdrawiskowej
członek Oddziału Akademickiego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w
Krakowie

**DZIAŁALNOŚĆ MIĘDZYNARODOWA ODDZIAŁU AKADEMICKIEGO PTTK
W KRAKOWIE**

**International activity of the Academic Department
of the Polish Tourist and Sightseeing Society in Cracow**

Streszczenie:

Organizacje pozarządowe w Polsce często działają we współpracy z partnerami zagranicznymi zarówno dzięki funduszom Unii Europejskiej jak i nowym formom komunikacji. Ten rodzaj szerokiej współpracy w trzecim sektorze dotyczy najczęściej organizacji zajmujących się turystyką, rekreacją i ochroną przyrody.

W artykule przedstawiono działalność Oddziału Akademickiego PTTK, który wykorzystuje na polu międzynarodowym zarówno współpracę sieciową jak i współpracę partnerską w pojedynczych projektach, co jest efektem otwarcia się w pierwszej kolejności na jego bliższe, później na jego dalsze otoczenie

Słowa kluczowe: organizacja pozarządowa, współpraca międzynarodowa, partnerstwo, turystyka, ochrona przyrody

Abstract:

Thanks to the funding from the European Union and new forms of communication, non-governmental organisations in Poland often enter into cooperation with foreign partners. This type of partnership in the third sector concerns mostly tourism, leisure and nature conservation organizations.

The article presents the work of the Academic Department of the Polish Tourist and Sightseeing Society (PTTK). As a result of opening to its closer and further environment, the Academic Department operates internationally, using both network cooperation and partner cooperation with respect to individual projects.

Keywords: non-governmental organisation, international cooperation, partnership, tourism, nature conservation

dr Hanna Prószyńska-Bordas
Akademia Wychowania Fizycznego w Warszawie

**PIESZA TURYSTYKA STUDENTÓW W WYBRANYCH PARKACH
NARODOWYCH O CHARAKTERZE GÓRSKIM**
Student hiking in selected mountainous national parks

Streszczenie

Studenci są grupą społeczną aktywnie uczestniczącą w górskiej turystyce pieszej. Praca zawiera analizę statystyczną cech demograficzno-społecznych, behawioralnych i psychograficznych studentów odwiedzających polskie parki narodowe o górskiej rzeźbie terenu. Zaobserwowano niewielką przewagą respondentów płci męskiej w parkach o dużych deniwelacjach, kiedy wędrówka wymaga wzmożonego wysiłku fizycznego. Wyraźna jest rola wielkich aglomeracji miejskich jako źródeł emisji studentów do parków narodowych.

Samochód był najczęściej używanym środkiem transportu do wrót parku narodowego. Studenci przyjeżdżali średnio z odległości od miejsca zamieszkania 216 km i przeważnie realizowali pobyty krótkoterminowe, z dużym udziałem wycieczek jednodniowych. Spędzali na terenie parku narodowego średnio 5,6 godziny dziennie. Niewielu korzystało ze zorganizowanych form turystyki, przeważały wyjazdy w gronie znajomych. Studenci korzystali z taniej bazy noclegowej. Mapa była źródłem informacji o terenie tylko dla połowy studentów, dalej Internet oraz przewodniki, również wiedza czerpana od innych. Zbadano też zróżnicowanie zachowań turystycznych od danych demograficznych i pochodzenia respondentów

Słowa kluczowe: górska turystyka piesza, polskie parki narodowe

Abstract:

Students are a social group actively participating in mountain hiking. The article contains a statistical analysis of socio-demographic characteristics of behavioural and psychographic students visiting Polish mountainous national parks. In parks with large height differentiation, where hiking requires increased physical effort, a slight predominance of male respondents was observed. It is clear that big cities play an important role as a source of students visiting national parks.

The car was the most common means of transport used to get to national parks. Students came from the average distance of 216 km from their places of residence and usually preferred short-term stays, with a high proportion of one-day trips. On average, they spent 5.6 hours per day in a national park. Few students used organized forms of tourism, trips with friends were dominant. Students chose cheap accommodation. A map was a source of information about the area only for half of the students, the rest used the Internet and guide books or the knowledge obtained from other people. Differences in travel behaviour due to demographic data and the origins of the respondents were also examined.

Keywords: mountain hiking, Polish national parks